

Kunstneren Franciska Clausen

- var hun Den Grimme Ælling?

Kunstneren Franciska Clausen blev født i Aabenraa 7. januar 1899, og hun døde i samme by den 5. marts 1986. På sin vis var det en sluttet cirkel, men undervejs havde hun studeret kunst på mange toneangivende kunstskoler i Europa og udstillet i både Paris og New York.

Sammenligningen med H. C. Andersens eventyr beskriver ganske godt Franciskas liv som nyskabende kunstner i en tid, der endnu ikke var helt klar til hendes udtryk. Derfor oplevede hun begrænset succes under hendes produktive år, mens hendes talent er blevet anerkendt af eftertiden.

I Aabenraa voksede hun op i en velhavende kultiveret, dansksindet købmands-familie, og allerede som 16-årig modtog hun privatundervisning i malerkunst. Det kom til at forme resten af hendes liv.

I 1924 døde hendes far, hvilket påvirkede hende både følelsesmæssigt og økonomisk.

Rent kunstnerisk flirtede Franciska med tidens strømninger i kunstens verden og arbejdede med både neoplasticisme og ekspressionisme. Hun udstillede flere gange uden for landets grænser: blandt andet i Paris og New York.

Kunstkritikere mener, at hendes uhyre selvkritiske sans, indadvendthed og manglende evne til at gøre opmærksom på sig selv var medvirkede til, at hendes kunst ikke blev bedre kendt. Hun opnåede ikke desto mindre en livslang apanage fra Statens Kunstfond.

I 1931 vendte hun tilbage til Aabenraa, hvor hun på grund af manglende forståelse for hendes moderne kunst helligede sig en mere jordnær levebrødsbeskæftigelse som naturalistisk portrætmaler.

Det danske hof hørte om Aabenraakunstneren, og hun portrætterede både Dronning Ingrid og Dronning Margrethe.

Da hun var i 60'erne udtalte hun, at hun ikke ønskede sig: "Kinder, Küche und Kirche", Hun var måske allerede dengang en af de rødstrømper, som endnu ikke var opfundet.

Franciska forholdt sig livet igennem kritisk til sine kollegaer, til anmeldere og til danskerne. Eksempelsvis ændrede hun titlen på et af sine værker til: "De kolde skuldres land". Måske ærgrede hun sig som ældre over, at hun havde fået mere opmærksomhed i sine yngre eksperimenterende år.

Talentet var stort. Hun arbejdede ubesværet på kryds og tværs af alle stilarter og lavede alt fra reklameplakater, mønstre til køretæpper og tapeter til polerede portrætter samt glittede magasiner.

Efter moderens død i 1958 overtog Franciska barndomshjemmet i Vestergade. Huset forfaldt dog mere og mere.

På grund af helbredet, valgte hun at bo i beskyttet bolig på Frydendal 11 i den sidste del af hendes liv. Her var hun, ganske som i barndomshjemmet, omgivet af kunst i kasser og skuffer.

Franciska Clausen var kendt som en speciel og særpræget person i Aabenraa. Hun døde 87 år gammel af en blodprop, og efterlod ikke mindre end 2.500 værker.

En stor del af Francisca Clausen-samlingen kan opleves på Brundlund Slot i Aabenraa.